

Erfaringer med rensning af drikkevandet i små vandforsyningsanlæg

Bente Villumsen, Jan Jul Christensen & Alan Jacobsen

COWI A/S

Danske erfaringer Interviews af brugere af enkeltvandindvinding med nitratfilter

1	ANLÆG NR. 1, VIBORG	80
2	ANLÆG NR. 2, KARUP	82
3	ANLÆG NR. 3, IKAST	84
4	ANLÆG NR. 4, SPØTTRUP	86
5	ANLÆG NR. 5 GRI,NDSTED	88

1 Anlæg nr. 1, Viborg

Administrative oplysninger
Lbnr.: 1
Kommune: Viborg
Dato for interview: 2005-05-12
Forbrugeroplysninger
Forbrugertype (lejlighed, rækkehus, parcelhus, landbrug): Nedlagt landbrug
Vandforbrug: Ingen registrering
Antal forbrugere i husholdning (voksne, børn): 2 voksne
Husdyr: 2 heste
Vanding: Nej
Hvorfor er der valgt nitratfilter?: Drikkevandet fra egen boring har et indhold på 110 mg/l nitrat, og kommunen har stillet krav om at nitratindholdet bringes under drikkevandskvalitetskriteriet.
Indvindings- og behandlingsanlæg
Beskrivelse: Der indvindes vand fra en boring i en brønd. Der er ingen vandbehandling. Grundvandet pumpes af en dykpumpe via en hydrofor placeret i brønden ind i krybekælderen under beboelsen.
Teknisk stand (i forhold til norm): Boring i brønd samt hydrofor kan ikke besigtiges. Boringen er etableret i 1997 på grund af for højt nitratindhold i vandet.
Alder: 1997.
Boring/brønd: Boring i brønd.
Filterdybde: Boring 18 m dyb.
Dybde til vandspejl: 12 m.
Øvrig vandbehandling: UV-belysning efter nitratfilter.
Drikkevandskvalitet uden nitratfilter: Ingen jern Ledningsevne: 46 mS/m 1 colibakterie
Nitratfilter
Type: KVT 8-N
Dato for installation: Maj 2003
Kapacitet: 20 l/min
Forfilter: Nej
Desinfektion: Automatisk desinfektion af nitratfilter og UV-belysning af drikkevand
Returskyllevand afledes til: Jorden via ledning ud af kældervindue, ca. 15 m fra brønd.
Naturgivne forhold
Grundvandsmagasin (bjergart, artesisk/frit): Frit vandspejl i formentlig DS eller MS.

Jordart: DS
Grundvandstype: Ingen oplysninger ud over at vandet stammer fra nitratzonen.
Installation af nitratfilter
I forhold til bygningsforhold: Nitratfilter og UV-enhed placeret i krybekælder
I forhold til indvindingsanlæg: Brønd med boring er beliggende på gårdspladsen under et brønddæksel.
Indkøring af nitratfilter
Interval for regenerering: Hver 6. dag
Bestemmelse af interval for regenerering: Interval bestemt ved analyse af én prøve på laboratorium og brug af nitrat prøvesæt
Brug af nitratmålinger: Ja. Til bestemmelse af regenereringsinterval.
Drift af nitratfilter
Saltforbrug: 500 kg på 2 år
Brug af nitratmålinger: Nej
Hygiejneforhold: Brønd kan ikke besigtiges. Hygiejneforholdene er ok i kælder
Drikkevandskvalitet med nitratfilter: Nitrat: 25 mg/l Serviceaftale med FilTec på KVT 8-N og UV
Myndighederne
Forbrugerens forhold til myndighederne: Der er søgt om tilladelse til nitratfilter og UV-anlæg hos kommunen

2 Anlæg nr. 2, Karup

Administrative oplysninger
Lbnr.: <i>2</i>
Kommune: <i>Karup</i>
Dato for interview: <i>2005-05-12</i>
Forbrugeroplysninger
Forbrugertype (lejlighed, rækkehus, parcelhus, landbrug): <i>Nedlagt landbrug</i>
Vandforbrug: <i>Ingen registrering</i>
Antal forbrugere i husholdning (voksne, børn): <i>1 voksen</i>
Husdyr: <i>Ingen</i>
Vanding: <i>Nej</i>
Hvorfor er der valgt nitratfilter?: <i>Drikkevandet havde et for højt indhold af nitrat.</i>
Indvindings- og behandlingsanlæg
Beskrivelse: <i>Boring beliggende på gårdsplads. Råvandet ledes til uudnyttet stald, hvor vandet ledes gennem trykfilter med beluftning. Nitratfilter er placeret efter jernfiltrering</i>
Teknisk stand (i forhold til norm): <i>Brønd kan ikke besigtiges. Installationerne er gamle men funktionsduelige.</i>
Alder: <i>1957</i>
Boring/brønd: <i>Brønd.</i>
Filterdybde: <i>Ingen oplysninger</i>
Dybde til vandspejl: <i>Ingen oplysninger</i>
Øvrig vandbehandling: <i>Filtrering for jern</i>
Drikkevandskvalitet uden nitratfilter: <i>Ingen oplysninger ud over nitratkoncentration over 50 mg/l</i>
Nitratfilter
Type: <i>KVT 8-N</i>
Dato for installation: <i>1998</i>
Kapacitet: <i>20 l/min</i>
Forfilter: <i>Ja</i>
Desinfektion: <i>Automatisk desinfektion af nitratfilter.</i>
Returskyllevand afledes til: <i>Via gulv afløb til ajlebeholder. Herefter formentlig afløb til jorden, ca. 30 m fra brønd.</i>
Naturgivne forhold
Grundvandsmagasin (bjergart, artesisk/frit): <i>Formentlig frit vandspejl i sand/grusaflejringer uden for hovedopholdslinien.</i>
Jordart: <i>TS</i>
Grundvandstype: <i>Grundvandet er blandingsvand mellem vand fra nitratzonen og jern-/sulfatzonen.</i>
Installation af nitratfilter
I forhold til bygningsforhold:

<i>Nitratfilter placeret i uudnyttet stald i forlængelse af øvrige vandinstallationer.</i>
I forhold til indvindingsanlæg: <i>Brønd er beliggende på gårdspladsen.</i>
Indkøring af nitratfilter
Interval for regenerering: <i>Hver nat</i>
Bestemmelse af interval for regenerering: <i>Ingen oplysninger.</i>
Brug af nitratmålinger: <i>Nej.</i>
Drift af nitratfilter
Saltforbrug: <i>Ingen oplysninger</i>
Brug af nitratmålinger: <i>Nej</i>
Hygiejneforhold: <i>Brønd kan ikke besigtiges. Forskellige kemikalier placeret i samme rum som vandinstallationer.</i>
Drikkevandskvalitet med nitratfilter: <i>Nitratindhold under drikkevandskvalitetskriteriet.</i>
Myndighederne
Forbrugerens forhold til myndighederne: <i>Kommunen er efter ejerens oplysninger uvidende om nitratfilteret.</i>

3 Anlæg nr. 3, Ikast

Administrative oplysninger
Lbnr.: 3
Kommune: Ikast
Dato for interview: 2005-05-12
Forbrugeroplysninger
Forbrugertype (lejlighed, rækkehus, parcelhus, landbrug): Landbrug
Vandforbrug: Ingen registrering
Antal forbrugere i husholdning (voksne, børn): 3 voksne
Husdyr: Ingen
Vanding: Nej
Hvorfor er der valgt nitratfilter?: Drikkevandet havde indhold på 101 - 103 mg/l nitrat. Kommunen krævede at nitratindholdet blev bragt ned under drikkevandskvalitetskriteriet.
Indvindings- og behandlingsanlæg
Beskrivelse: Brønd beliggende på dyrket mark med jorddække og ikke synlig Råvandet ledes til fyrrum i særskilt bygning, hvor hydrofor og nitratfilter er placeret. Fra fyrrummet ledes drikkevandet til beboelsen.
Teknisk stand (i forhold til norm): Brønd kan ikke besigtiges. Installationerne er af ældre dato, men funktionsduelige.
Alder: Etableret i 1976
Boring/brønd: Brønd.
Filterdybde: Ingen oplysninger
Dybde til vandspejl: 4,5 m
Øvrig vandbehandling:
Drikkevandskvalitet uden nitratfilter: Ingen oplysninger ud over nitratkoncentration over 50 mg/l
Nitratfilter
Type: KVT 8-N
Dato for installation: 2002
Kapacitet: 20 l/min.
Forfilter: Nej
Desinfektion: Automatisk desinfektion af nitratfilter.
Returskyllevand afledes til: Nedsivningsanlæg beliggende ca. 50 m fra brønd.
Naturgivne forhold
Grundvandsmagasin (bjergart, artesisk/frit): Frit vandspejl i ekstramarginale sand/grusaflejringer
Jordart: TS
Grundvandstype: Ingen oplysninger ud over at grundvandet stammer fra nitratzonen i det overfladenære grundvand.

Installation af nitratfilter
I forhold til bygningsforhold: Nitratfilter placeret i fyrrum i fritliggende bygning.
I forhold til indvindingsanlæg: Nitratfiltret er placeret efter hydrofor
Indkøring af nitratfilter
Interval for regenerering: Ca. 2 gange om ugen,
Bestemmelse af interval for regenerering: Interval er bestemt af installatør.
Brug af nitratmålinger: Nej.
Drift af nitratfilter
Saltforbrug: 25 kg/6 uger
Brug af nitratmålinger: Nej
Hygiejneforhold: Brønd kan ikke besigtiges. Fyrrummet og vandinstallationer trænger til rengøring
Drikkevandskvalitet med nitratfilter: Nitratindhold på 3 mg/l
Myndighederne
Forbrugerens forhold til myndighederne: Kommunen er orienteret om nitratfiltret. Ejeren mener at have en mundtlig tilladelse.

4 Anlæg nr. 4, Spøttrup

Administrative oplysninger
Lbnr.: 4
Kommune: Spøttrup
Dato for interview: 2005-05-18
Forbrugeroplysninger
Forbrugertype (lejlighed, rækkehus, parcelhus, landbrug): Landbrug
Vandforbrug: Ingen registrering
Antal forbrugere i husholdning (voksne, børn): 2 voksne og 2 børn
Husdyr: 500 grise
Vanding: Lidt havevanding
Hvorfor er der valgt nitratfilter?: Drikkevandet havde nitrat over drikkevandskvalitetskriteriet. Kommunen krævede at nitratindholdet blev bragt ned under drikkevandskvalitetskriteriet .Kun vand som bruges i beboelsen bliver ledt gennem nitratfiltret.
Indvindings- og behandlingsanlæg
Beskrivelse: Brønd beliggende på gårdspladsen. Råvandet ledes til stald hvor hydrofor er placeret. Fra hydrofor ledes vand dels til beboelsen og dels til grisestald. I beboelsens bryggers er nitratfiltret placeret i bryggers.
Teknisk stand (i forhold til norm): Brønd kan ikke besigtiges.
Alder: Ikke oplyst
Boring/brønd: Brønd.
Filterdybde: Ca. 10 m dyb
Dybde til vandspejl: Ingen oplysninger
Øvrig vandbehandling: Ingen.
Drikkevandskvalitet uden nitratfilter: Nitrat over drikkevandskvalitetskriteriet. Ingen jern og kalk ifølge ejer.
Nitratfilter
Type:
Dato for installation: 1999
Kapacitet: 20 l/min.
Forfilter: Nej
Desinfektion: Automatisk desinfektion af nitratfilter.
Returskyllevand afledes til: Nedsivningsanlæg via gulvafløb
Naturgivne forhold
Grundvandsmagasin (bjergart, artesisk/frit): Formentlig sandlag (DS) indlejret i moræneler (ML) ifølge nærliggende DGU-boring
Jordart: ML
Grundvandstype: Ingen oplysninger ud over at grundvandet stammer fra nitratzonen.

Installation af nitratfilter
I forhold til bygningsforhold: Nitratfilter placeret i bryggers
I forhold til indvindingsanlæg: Brønd findes på gårdspladsen. Hydrofor i stald, og nitratfilter i bryggers i beboelsen.
Indkøring af nitratfilter
Interval for regenerering: 2 gange om ugen,
Bestemmelse af interval for regenerering: Ved hjælp af nitrat måleudstyr.
Brug af nitratmålinger: Ja
Drift af nitratfilter
Saltforbrug: 25 - 50 kg/kvartal
Brug af nitratmålinger: Nej
Hygiejneforhold: Brønd kan ikke besigtiges. Øvrige installationer ok.
Drikkevandskvalitet med nitratfilter: Nitratindhold på 2,3 mg/l
Myndighederne
Forbrugerens forhold til myndighederne: Kommunen er ikke bekendt med nitratfiltret

5 Anlæg nr. 5, Grindsted

Administrative oplysninger
Lbnr.: 5
Kommune: Grindsted
Dato for interview: 2005-05-17
Forbrugeroplysninger
Forbrugertype (lejlighed, rækkehus, parcelhus, landbrug): Landbrug
Vandforbrug: 1 m³/døgn
Antal forbrugere i husholdning (voksne, børn): 2 voksne og 4 børn
Husdyr: Malkekvæg (vaskevand)
Vanding: -
Hvorfor er der valgt nitratfilter?: Drikkevandet havde nitrat over drikkevandskvalitetskriteriet. Påbud fra Grindsted Kommune om at nitratkoncentrationen blev bragt under drikkevandskvaliteteskravet.
Indvindings- og behandlingsanlæg
Beskrivelse: Boring beliggende på gårdspladsen.
Teknisk stand (i forhold til norm): Boring kan ikke besigtiges: Hydrofor findes i kostalden. Herfra ledes vandet til et badeværelse i stalden, hvor nitratfiltret er placeret. Herfra ledes vandet dels ind i beboelsen og dels til vaskerum i stalden.
Alder: Ikke oplyst
Boring/brønd: Boring
Filterdybde: Ca. 10 - 20 m dyb
Dybde til vandspejl: Ingen oplysninger
Øvrig vandbehandling: Ingen.
Drikkevandskvalitet uden nitratfilter: Nitrat: 50 - 70 mg/l.
Nitratfilter
Type: FM-T-M
Dato for installation: 20. august 2004
Kapacitet: 40 l/min.
Forfilter: Nej
Desinfektion: Automatisk desinfektion af nitratfilter med flowmåler
Returskyllevand afledes til: Nedsivningsanlæg
Naturgivne forhold
Grundvandsmagasin (bjergart, artesisk/frit): Formentlig frit vandspejl i ekstramaginale sand/grusaflejringer
Jordart: TS
Grundvandstype: Ingen oplysninger ud over at grundvandet stammer fra nitratzonen i det

<i>overfladenære grundvand.</i>
Installation af nitratfilter
I forhold til bygningsforhold: Nitratfilter placeret i badeværelse.
I forhold til indvindingsanlæg: Boring findes på gårdspladsen. Hydrofor i kostald, og nitratfilter i badeværelse i stalden.
Indkøring af nitratfilter
Interval for regenerering: Afhænger af vandforbruget.
Bestemmelse af interval for regenerering: Flowmåler på desinficeringsenhed.
Brug af nitratmålinger: Ja. Til at indstille regenereringen for hver 0,25 m³. Der regenereres således ca. 4 gange om dagen.
Drift af nitratfilter
Saltforbrug: 25 kg/måned
Brug af nitratmålinger: Ikke efter indkøring.
Hygiejneforhold: Boring kan ikke besigtiges. Hydrofor findes i samme rum som besætningen. Kemikalier opbevares ved vandinstallationerne. Nitratfilter er placeret på badeværelse med toilet.
Drikkevandskvalitet med nitratfilter: Nitratinhold på 3,4 mg/l.
Myndighederne
Forbrugerens forhold til myndighederne: Kommunen har givet tilladelse til nitratfiltret.

